

CRNA GORA

OSNOVNI SUD
ULCINJ

A close-up, profile view of a man's face, mostly in shadow. The lighting is dramatic, highlighting the contours of his nose, lips, and chin. The background is dark, and the overall tone is somber and serious.

**ŽRTVA STE ILI SVJEDOK
KRIVIČNOG DJELA?**

*Upoznajte se sa svojim pravima i
obavezama*

Ovaj letak izrađen je da bi vam pojasnio šta možete da očekujete kao svjedok ili žrtva krivičnog djela, i da na taj način pokušate da umanjite svoju nelagodu koju možete osjećati tokom krivičnog postupka.

ISKUSTVO SVJEDOČENJA

Ako ste prijavili krivično djelo, ili ako postoji mogućnost da možete dati informacije o krivičnom djelu, možete da budete saslušani kao svjedok od strane tužilaštva i suda. Takođe, i optuženi može da vas predloži da svjedočite u njegovu korist.

ŠTA AKO DOBIJEM POZIV?

Poziv je dopis tužilaštva ili suda kojim vam se nalaže da se pojavite u zakazano vrijeme, i na mjestu koje je navedeno u pozivu, kako biste - kao svjedok - dali svoj iskaz. U pozivu mora biti naznačeno da se pozivate kao svjedok. Kada dobijete poziv, obavezni ste da se pojavite pred tužiocem ili sudom, kao što je navedeno u pozivu. Ukoliko primite poziv, a svoj izostanak ne opravdate, može biti naređeno vaše prinudno dovođenje a možete

biti i kažnjeni novčano do 1.000€. Ako nijeste u mogućnosti da se odazovete, obavijestite tužioca ili sud prije ispitivanja i navedite razloge svog nepojavljivanja. Recite tužiocu ili sudu ako imate bilo kakve posebne potrebe usljed invalidnosti ili bolesti, tako da se može razmotriti mogućnost vašeg ispitivanja u vašem domu, bolnici ili na nekom drugom odgovarajućem mjestu.

Ako radite, vaš poslodavac vam mora dati slobodno vrijeme da biste bili saslušani kao svjedok. Vaše troškove snosiće tužilaštvo ili sud.

PRIJE SUĐENJA

Ako državni tužilac nađe da nema osnova da preduzme gonjenje za krivično djelo koje ste prijavili ili kojeg ste bili žrtva, dužan je da vas, u roku od 8 dana, o tome obavijesti i uputi vas da možete sami preduzeti gonjenje, kao i da vam dostavi rješenje o odbacivanju vaše prijave. Na isti način postupiće državni tužilac - kada donese naredbu o obustavi istrage i sud - kada donese rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog tužioca od optužbe.

SVJEDOČENJE NA GLAVNOM PRETRESU: ŠTA MOGU DA OČEKUJEM?

Zakazivanje glavnog pretresa u nekom predmetu zavisi od već postojećih obaveza u radu sudije. Glavni pretresi mogu da budu odgođeni iz raznih razloga, što se često i dešava. Procedura nalaže da sud tokom glavnog pretresa, tokom vašeg svjedočenja, izvede iz sudnice sve svjedoke koji nijesu dali iskaz. Time se obezbjeđuje da vaš iskaz ne utiče na svjedočenje drugih svjedoka. Nemojte raspravljati o iskazima svjedoka koji su već dali svoj iskaz.

Na početku saslušanja od vas će se tražiti lični podaci. Prije davanja iskaza sudija će vas opomenuti na dužnost da iznesete sve što vam je o predmetu poznato, a može vas pozvati i da položite zakletvu. Najvažnije što morate da znate je da tokom svjedočenja uvijek govorite istinu, a bićete i upozoreni da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Nakon što date svoj iskaz, svi učesnici u postupku, pa i vještaci, mogu vam postavljati pitanja, koja moraju biti postavljena jasno, razgovjetno, određeno i bez obmane. Vaši odgovori mogu biti osporavani,

ali imajte na umu da ispitivanje nije usmjereno protiv vas lično. Namjera je da se sagledaju svi aspekti predmeta, jer se svako smatra nevinim za krivično djelo, dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica.

Možete osjećati nervozu ili zbunjenost i to je normalno. Ako ne razumijete pitanje, ne ustručavajte se da to kažete - tražite pojašnjenje. Ako ste pod stresom, umorni, ili iz nekih drugih opravdanih razloga, možete da tražite pauzu tokom ispitivanja. Imate pravo da se pred sudom prema vama odnose sa poštovanjem, dostojanstvom i pažnjom, i sudija je tu da vas zaštiti i da vam pomogne.

Imate pravo ne odgovarati na pitanja tužioca, advokata ili suda koja bi mogla da vas izlože krivičnom gonjenju. Takođe, ako ste žrtva seksualnog nasilja ne smiju da vas ispituju o vašem ranijem seksualnom životu. Ovim se štiti vaša privatnost.

U slučaju da je vaše maloljetno dijete svjedok, mora se postupati obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na njegovo psihičko stanje. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnog lica će se obaviti uz pomoć psihologa ili

drugog stručnog lica. Imate pravo da budete prisutni tokom ispitivanja vašeg djeteta, osim kada je to suprotno interesima postupka ili interesima zaštite djeteta.

Nakon svog svjedočenja, slobodni ste da napustite sudnicu ili da ostanete u publici, ukoliko sud ne naloži drugačije.

Ukoliko se počinitelj krivičnog djela nije izjasnio krivim, ili je sklopio sporazum o priznanju krivice, njegova krivica se utvrđuje na glavnom pretresu, čije vrijeme održavanja određuje sud. Potom se izriče presuda. Možete da prisustvujete i ovom glavnom pretresu.

MOGU LI BITI ZAŠTIĆEN/A?

Vama i vašoj porodici (bračnom drugu i bliskim srođnicima) stoje na raspolaganju različiti oblici zaštite. Imate pravo da zahtijevate da vam se obezbijedi posebna zaštita lične i imovinske bezbjednosti, prije nego što date svoj svjedočki iskaz. Zbog toga, na početku svoga svjedočenja tražite da vam se objasni koje su vam zaštitne mjere, prema zakonu, na raspolaganju.

Sud je dužan da vas upozna o pravu na zaštitu od zastrašivanja.

Zaštitu može dobiti svaki svjedok ako postoji osnovana bojazan da bi davanjem iskaza ili odgovorima na pojedina pitanja ozbiljno ugrozio svoju ličnu ili imovinsku bezbjednost ili bezbjednost svog bračnog druga ili bliskog srođnika.

Od vas će se tražiti da navedete razloge zbog kojih tražite pomoć i zaštitu, a vaš pristanak je potreban za primjenu bilo kojeg oblika zaštite.

Ako uskraćivanje davanja iskaza smatra očigledno neosnovanim, organ koji vodi postupak će vas upozoriti na mogućnost izricanja kazni, kao u slučaju nejavljanja na poziv.

NAKNADA ŠTETE NASTALE USLJED IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA

Ako ste pretrpjeli gubitak, povredu ili štetu zbog izvršenog krivičnog djela, imate pravo na naknadu štete (pravno definisanu kao „imovinsko-pravni zahtjev“). Šteta koju ste pretrpjeli zbog izvršenog krivičnog djela može da bude materijalna i nematerijalna. Materijalna šteta se odnosi na gubitak ili umanjeње vaše imovine, odnosno sprečavanja njenog povećanja (izmakla dobit) usljed izvršenja krivičnog djela.

Nematerijalna šteta se odnosi na vaš fizički ili psihički bol ili strah, uzrokovani izvršenjem krivičnog djela. Osim naknade materijalne ili nematerijalne štete, imovinsko-pravni zahtjev može da se odnosi na povrat stvari, ako vam je oduzeta izvršenjem krivičnog djela, i poništenjem pravnog posla, na primjer, ako je ugovor zaključen protivzakonito. Imate pravo na punomoćnika tokom krivičnog postupka.

ŠTA TREBA DA UČINIM?

Ako ste prijavili krivično djelo, navedite sve o svojim povredama i bilo kakvom gubitku ili šteti koja je nastala usljed izvršenja krivičnog djela.

Prilikom vašeg saslušanja kao svjedoka, tužilac i sud su dužni da vas pitaju da li želite da podnesete imovinsko-pravni zahtjev, u slučaju da počinilac bude krivično gonjen. Pri tome vam se mora objasniti šta je sve potrebno za podnošenje imovinsko-pravnog zahtjeva. Tražite pojašnjenje svega što vam je nejasno. Važno je da navedete troškove, bilo kakav gubitak zarade, bol i patnju koju ste pretrpjeli zbog izvršenog krivičnog djela. Npr. troškove liječenja ili troškove nastale

usljed popravke ili zamjene vaše imovine. Tako ćete pomoći utvrđivanju svih činjenica neophodnih za donošenje odluke o vašem imovinsko-pravnom zahtjevu. Takođe treba da sačuvate i prezentirate sve potvrde, predračune ili bilo kakve druge dokumente, ako su vam dostupni, kako biste potkrijepili svoj imovinsko-pravni zahtjev.

PODNOŠENJE IMOVINSKO-PRAVNOG ZAHTJEVA

Imovinsko-pravni zahtjev raspravlja se samo na zahtjev ovlašćenog lica. Predlog možete podnijeti tužiocu tokom istrage ili sudu tokom suđenja, a može se podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa. Ako je moguće, važno je da se izjasnite o visini svog imovinsko-pravnog zahtjeva, te da imate dokaze o šteti koja vam je nanesena.

PODNOŠENJE IMOVINSKO-PRAVNOG ZAHTJEVA SUDU

Ako nijeste podnijeli imovinsko-pravni zahtjev tužilaštvu, sud će vas tokom suđenja ponovo poučiti o vašem pravu da to uradite pred sudom.

U slučaju da tužilac i optuženi sklope sporazum o priznanju krivice i sud ga prihvati, sud mora da vas o tome obavijesti.

Nakon iznošenja svih dokaza, i prije donošenja presude, imate pravo da iznesete završnu riječ u predmetu.

Kada se donese presuda, imate pravo da dobijete primjerak iste. Možete da izjavite žalbu na presudu, ali samo zbog odluke o troškovima krivičnog postupka, osim kad je državni tužilac preuzeo gonjenje od oštećenog kao tužioca ili je donešena oslobađajuća presuda, kada oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih osnova.

Ako se optuženi oglasi krivim, presuda treba da sadrži odluku o imovinsko-pravnom zahtjevu, koji ste istakli tokom krivičnog postupka. Izuzetno, i iz opravdanih razloga, sud može da vas uputi da imovinsko-pravni zahtjev ostvarite u parničnom postupku.

Ako sud oslobodi optuženog, odbije optužbu, ili obustavi postupak, obavijestiće vas o mogućnosti da svoj imovinsko-pravni zahtjev ostvarite u parničnom postupku.

Bez obzira da li je optuženi osuđen ili ne, možete da ga tužite u parničnom postupku i da tražite naknadu štete.

OSNOVNI SUD ULCINJ

Adresa: Ul. Boška Strugara, Ulcinj,

Tel.030/412 026, 412 071,

Fax.030/412 026

Web stranica suda:

<http://sudovi.me/osul>

Radno vrijeme Suda:

ponedjeljak – petak

08 – 16 časova

Radno vrijeme pisarnice:

ponedjeljak – petak

11 – 14.30 časova

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Ova informativna brošura realizovana je uz podršku američkog naroda, posredstvom Američke agencije za međunarodni razvoj, kroz Program efikasnog upravljanja u Crnoj Gori.

Autorska prava na slike otkupio Studio Mouse, Podgorica.
Priprema i štampa: Studio Mouse